

De Vere BERT NIENHUIS

gewoon weggooit op het moment dat ze niet nieuw meer zijn! Dan heb je ook geen museum meer nodig; vandaag bestaat er geen toneelmuseum want alles wordt altijd meteen weggegooid. Onze staatssecretaris van Cultuur wekt voortdurend de indruk dat alles wat oud is moet worden opgedoekt. Dat is dom, dom, dom. Ofwel is hij zo weinig specialist dat hij niet weet wat hij bedoelt, maar dat alles veroorzaakt een gigantische verwarring, een verwarring waarvan iedereen nog kopschuerer wordt om met elkaar te praten.

In zo'n repertoirevereniging kan je ruzie maken of je elkaars voorstellingen wilt doorspelen of niet, of een project zinvol is of niet; maar dat is alleszins beter dan die ongelooflijke

geformaliseerde discussies die ontwikkelingen tegenhouden en die jonge spelers opnieuw weer snel snel het bestel in dwingen. Denkpauzes, momenten van overweging worden uit het snelproducerende toneel geweerd. Eigenlijk zit je in een constante vorm van histerie, waarin je op den duur blij bent met elke voorstelling van je collega's die tegenvalt. Dat is heel ongezond als die houding zich gaat consolideren. Je voelt dat het zo ook naar critici begint te werken. Ze zijn niet meer echt geïnteresseerd in voorstellingen; ze komen nooit meer terugkijken wanneer een voorstelling eenmaal is gemaakt. Niemand heeft nog over *Der Theatermacher* geschreven sinds die in première ging en we spelen hem al negen of tien jaar in drie verschillende versies.

Die voorstelling blijft wérken. Het is ook een geniaal stuk; er is zoveel mee te doen; het snijdt door de tijd heen.

Het moet tegelijkertijd mogelijk zijn een stuk de dag na de première af te voeren en te zeggen: sorry, het is niet gelukt. We hebben een ingewikkeld subsidiesysteem maar het is toch vernietigend te denken dat je alleen maar successen moet afleveren. Dat kan toch niet? Je moet toch op een of andere manier de kans krijgen dingen te ontdekken? Dat is toch een gegeven dat zo langzamerhand iedereen heeft geaccepteerd en toch is het vreemd dat er eigenlijk helemaal niet meer geëxperimenteerd wordt.